

UZASADNIENIE

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Lubszy PLH080057 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Państwa Polskiego względem wymogów wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L. z 1992 r. Nr 206, str. 7, z późn. zm.), na podstawie decyzji Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r., której aktualne brzmienie zawiera Decyzja z dnia 9 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia dziesiątego, zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L. z 2016 r. Nr 353, str. 324). Aktualny stan prawny obszaru na poziomie krajowym, określa rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Lubszy (PLH080057) (Dz. U. z 2022 r. poz. 995).

Na podstawie art. 131 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności, ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dalej zwaną ustawą o ochronie przyrody.

W związku z powyższym, regionalny dyrektor ochrony środowiska, jako organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie przepisu art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, oraz koordynujący w myśl przepisu art. 32 ust. 3 ww. ustawy, funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarze swojego działania, obowiązany jest do sporządzenia oraz przyjęcia środków ochrony, o których mowa w regulacji art. 28 ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem, sporządza projekt planu zadań ochronnych, biorąc pod uwagę cele ochrony obszaru. Pierwszy projekt planu, sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Podstawowym celem opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej jego ochrony, czyli wdrożenie stosownych środków ochrony mających na celu utrzymanie (jeżeli jest właściwy) lub przywrócenie (jeżeli jest niezadawalający lub zły) stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru. Obowiązek osiągnięcia tak sformułowanego celu działań ochronnych na gruntach o różnej strukturze własności, w tym w szczególności stanowiących własność prywatną, wymógł na ustawodawcy nadanie planu zadań ochronnych - statusu normy prawnej ustanawianej w formie zarządzenia jako akt prawa miejscowego.

Przedmiotowy obszar, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Lubszy (PLH080057), położony jest administracyjnie w granicach województwa lubuskiego, w związku z powyższym w niniejszym postępowaniu legislacyjnym, akt prawa miejscowego w formie zarządzenia, ustanawiany jest wyłącznie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, na podstawie przepisu art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody.

Szczegółowy zakres i tryb sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz spektrum prac koniecznych do wykonania na potrzeby opracowania projektu planu, określa art. 28 ust. 10 ustawy *o ochronie przyrody* oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. nr 34, poz. 186, z 2012 r. poz. 506 i z 2017 r. poz. 2310).

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy *o ochronie przyrody*, projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących planach ogólnych gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Ponadto, przy opracowaniu projektu planu, regionalny dyrektor ochrony środowiska, obowiązany jest do stosowania, oprócz wyżej przytoczonych przepisów prawa powszechnie obowiązującego, wytycznych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 12 grudnia 2012 r. „w sprawie opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” oraz Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000, GDOŚ. wersja 2012.1.

Organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy *o ochronie przyrody*, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, udziału w pracach związanych ze sporządzaniem projektu tego dokumentu, a także zgodnie z regulacją przepisu art. 28 ust. 4 ww. ustawy, obligatoryjnie zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Ponadto, organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, obowiązany jest do podania informacji o projektach planów zadań ochronnych tworzonych dla form ochrony przyrody, w publicznie dostępnych wykazach danych, o których mowa w art. 23 w/cyt. ustawy.

W myśl przepisu art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie*, projekt planu zadań ochronnych, wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą, a także w szczególnych sytuacjach, zgodnie z art. 97 ust. 3 ustawy *o ochronie przyrody*, zaopiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody, działającą przy właściwym miejscowo regionalnym dyrektorze ochrony środowiska.

Mając powyższe na uwadze, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, sporządził plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Lubszy PLH080057, uwzględniając regulację art. 28 ust. 10 ustawy *o ochronie przyrody* oraz treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. *w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000* (wraz z jego zmianami), a także przy uwzględnieniu postanowień obowiązujących wytycznych i instrukcji, o których mowa powyżej.

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu, regionalny dyrektor ochrony środowiska, jako organ sprawujący nadzór nad obszarem, obowiązany był do dokonania czynności obejmujących m.in.:

- 1) opis granic obszaru, który dokonano w formie wektorowej warstwy informacyjnej, w oparciu o wyznaczenie 1 291 punktów węzłowych, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151 i 1824 oraz z 2025 r. poz. 1019).
- 2) ustalenia terenu objętego projektem planu zadań ochronnych, polegającym na sprawdzeniu, czy zachodzą przesłanki do nieobejmowania planem zadań ochronnych części lub całości obszaru Natura 2000 na podstawie warunków określonych przepisem art. 28 ust. 11 ustawy *o ochronie przyrody*. Zgodnie z przytoczonym przepisem prawa, planu zadań ochronnych, nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części: (1) dla których ustanowiono plan ochrony, o którym mowa w art. 29 ustawy *o ochronie przyrody*; (2) dla obszaru lub jego części - pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy *o ochronie przyrody*; (3) dla obszaru lub jego części - pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego lub rezerwatu przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy *o ochronie przyrody*; (4) dla obszaru lub jego części - pokrywającego się w całości lub w części z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzania lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy *o ochronie przyrody*.

Niniejszy akt prawny, zgodnie z art. 28 ust. 11 pkt 3a ustawy *o ochronie przyrody*, nie obejmuje części obszaru Natura 2000, pokrywającego się z obszarem będącym w zarządzie Nadleśnictwa Lipinki, dla którego zatwierdzono plan urządzenia lasu na lata 2020-2029 (pismem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 30.12.2020 r. znak: DLŁ-WGL.4100.1.2020), uwzględniający zakres planu zadań ochronnych, o którym mowa w art. 28 ust. 10 w/cyt.

ustawy.

- 3) ustalenie przedmiotów ochrony obszaru objętego projektem planu zadań ochronnych, polegające na ustaleniu przedmiotów ochrony obszaru objętego projektem planu zadań ochronnych, polegające na dokonaniu czynności weryfikacji danych wyjściowych o obszarze, w tym w szczególności przekazanych do Komisji Europejskiej w formie opisowych i przestrzennych baz danych, a także uwzględnieniu aktualnych wyników badań naukowych oraz dostępnych źródeł literaturowych, w zakresie ustalenia istotności obszaru dla ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków zwierząt, występujących w obszarze.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Lubszy PLH080057, przedmiotowy obszar pełni istotne znaczenie w skali Unii Europejskiej dla ochrony 11 typów siedlisk przyrodniczych: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*); 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*); 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*); 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*); 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*); 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*); 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*); 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*), oraz 1 gatunku zwierząt: 1016 poczwarówka jajowatej *Vertigo moulinsiana*.

Jednak w tym miejscu należy podkreślić, że w trakcie prac inwentaryzacyjnych, wykonywanych w ramach opracowania planu zadań ochronnych, pozyskano wiedzę naukową, potwierdzającą brak występowania w obszarze Natura 2000 trzech typów siedlisk przyrodniczych: tj. 2330, 7140 i 7230 oraz występowanie dwóch kolejnych tj. 9190 i 91T0 na poziomie powierzchni zaniedbywalnej oraz poziomie reprezentatywności siedliska na poziomie oceny "D". Zgodnie z SDF obszaru (data aktualizacji: 2024-11), ww. siedliska, oczekują na zgodę Komisji Europejskiej co do wykreślenia ich z katalogu przedmiotów ochrony, co jest następstwem wniosku RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 06 grudnia 2022 r. i zaakceptowaniem go przez GDOŚ pismem z dnia 18 lutego 2023 r. W dalszej kolejności, nowelizacji wymagać będzie obowiązujące aktualnie rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Lubszy PLH080057, w powyższym zakresie.

Dodatkowo należy podkreślić, iż na podstawie obecnie posiadanych danych, siedlisko przyrodnicze 91F0 zlokalizowane jest wyłącznie w części obszaru Natura 2000 pokrywającego się z granicami Nadleśnictwa Lipinki, stąd objęte jest ono odrębnymi regulacjami w formie dokumentów planistycznych opracowanych dla ww. jednostki LP, i co za tym idzie, nie zostało one uwzględnione w niniejszym zarządzeniu. Jednakże w tym zakresie dane wymagają dalszego uzupełnienia, stąd określono działania dla tego siedliska, o których mowa w zad. nr D1.

- 4) ustalenie oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru objętego projektem planu zadań ochronnych na podstawie parametrów określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska

z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także indywidualnego zestawu wskaźników, przyjętych na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody oraz raportów i notyfikacji, o których mowa w art. 38 tej ustawy.

Na podstawie dokonanej analizy w tym w szczególności przeprowadzenia badań terenowych ustalono, że stan ochrony siedliska przyrodniczego: 4030 kształtuje się na poziomie „niezadowolającym” (U1), natomiast siedliska: 6510, 9170, 91D0 i 91E0, na poziomie „złym” (U2), w zakresie siedliska 91F0 z uwagi na jego występowanie poza obszarem objętym niniejszym planem, nie ustalono oceny stanu ochrony (XX).

Natomiast w zakresie gatunków zwierząt ustalono, że stan ochrony poczwarówki jajowatej (1016), w obszarze, kształtują się na poziomie „właściwym”(FV).

- 5) przeanalizowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru, a także dokonano oceny prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań przyrodniczych i gospodarczych oraz ich możliwego wpływu na parametry oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru.

Na podstawie przeprowadzonej analizy wykazano, iż w odniesieniu do grupy siedlisk przyrodniczych o charakterze seminaturalnym (otwartym) tj. 4030 i 6510, do najistotniejszych istniejących zagrożeń, odpowiadających w głównej mierze za określony powyżej stan ochrony, należy w szczególności zaliczyć: (1) naturalne procesy sukcesyjne, i związane z tym zjawiskiem niekorzystne zmiany w obrębie struktury i funkcji siedliska, jako następstwo zaniechania usuwania nalotów drzew i krzewów oraz braku ekstensywnego użytkowania rolniczego (2) oraz wnikanie niepożądanych gatunków roślin do warstwy runi zbiorowisk roślinnych tworzących siedlisko 6510.

Względem siedliska przyrodniczego o charakterze leśnym: 9170 do kluczowych zagrożeń istniejących, obniżających stan jego ochrony zaliczono w szczególności (1) obecność obcych geograficznie gatunków drzew i krzewów w drzewostanie oraz w warstwie podszytu, (2) zachwianie naturalnej struktury gatunkowej warstwy drzewostanu siedliska na skutek preferowania w odnowieniu zbyt dużego udziału buka zwyczajnego oraz (3) deficyt zasobów martwego drewna, a zwłaszcza drewna wielkowymiarowego w różnym stopniu rozkładu, obniżającego różnorodność biologiczną ekosystemów leśnych typowych dla siedliska grądu środkowoeuropejskiego.

Do głównych zagrożeń istniejących dla siedliska 91D0 zaliczono (1) zagrożenia związane z długotrwałym i pogłębiającym się deficytem wody w środowisku na skutek zmian ilości rozkładu opadów atmosferycznych, braku pokrywy śnieżnej, a także obniżaniem się poziomu wód gruntowych oraz (2) zubożenie różnorodności biologicznej, na skutek deficytu martwego drewna w ekosystemie oraz dominacji młodocianych faz rozwojowych drzewostanów kształtujących przedmiotowe siedlisko.

Względem siedliska przyrodniczego o charakterze leśnym: 91E0 do kluczowych zagrożeń istniejących, obniżających stan jego ochrony zaliczono w szczególności (1) zagrożenie związane z długotrwałym i pogłębiającym się deficytem wody w środowisku na skutek zmian ilości rozkładu opadów atmosferycznych oraz spadku poziomu wód gruntowych, skutkujące "gradowieniem" łągów, oraz (2) obecność obcych geograficznie gatunków drzew i krzewów, a także (3) deficyt zasobów martwego drewna, a zwłaszcza drewna wielkowymiarowego w różnym stopniu rozkładu, obniżającego różnorodność biologiczną ekosystemów leśnych typowych dla siedliska łągu olszowo-jesionowego.

Natomiast względem siedliska przyrodniczego: 91F0, niepełna wiedza o rozmieszczeniu siedliska w obszarze, uniemożliwiła dokonanie właściwej identyfikacji jego zagrożeń.

Dla przedmiotów ochrony będących gatunkami zwierząt: tj. poczwarówki jajowatej (1016), aktualnie brak jest istniejących lub potencjalnych zagrożeń.

Względem siedlisk: 2330, 7140, 7230, 9190 i 91T0 nie zidentyfikowano żadnych zagrożeń z uwagi na brak występowania siedlisk w obszarze lub z uwagi na fakt, że siedliska te występują w stopniu niereprezentatywnym i nie stanowią one przedmiotów ochrony obszaru.

Nazwy i kody zagrożeń podano według przygotowanej przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska „Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000” - załącznik nr 5 pn. „*Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA)*”, a także uzupełniono kodami zgodnie z EIONET (2019-2024) / SDF 3.0.

- 6) sformułowano cele działań ochronnych do osiągnięcia w ramach planu zadań ochronnych w sposób umożliwiający ich monitoring oraz weryfikację w trakcie realizacji ustaleń planu.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 listopada 2017 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*, do oceny struktury i funkcji siedliska przyrodniczego stosuje się, możliwe do zastosowania na danym obszarze Natura 2000, zestawy wskaźników przyjęte na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy, i raportów, o których mowa w art. 38 ustawy, uzupełnione w razie konieczności wskaźnikami specyficznymi dla danego obszaru Natura 2000.

Mając powyższe na względzie, w niniejszym planie zadań ochronnych dla siedlisk przyrodniczych cele działań ochronnych określono na trzech poziomach (1) ogólnego celu ochrony tj. utrzymania lub poprawy ogólnej oceny stanu ochrony na określonym areale siedliska w obszarze (2) utrzymanie określonego zasobu powierzchniowego siedliska w obszarze oraz (3) utrzymanie lub poprawę wskaźników kluczowych (tzw. kardynalnych), uzupełnionych również wskaźnikami pomocniczymi w obrębie parametru „*struktura i funkcja*”. Podstawą doboru wskaźników pomocniczych były zidentyfikowane zagrożenia, które miały wpływ na ostatecznie ustalony stan zachowania siedliska i których poprawa stanowić będzie istotny element dążenia do osiągnięcia celu zasadniczego tj. przywrócenia właściwego stanu ochrony lub niepogorszenia istniejącego stanu, wszystkim przedmiotom ochrony obszaru.

Za nadrzędny cel ochrony w odniesieniu do nieleśnych siedlisk przyrodniczych tj. siedliska 4030 przyjęto poprawę stanu ochrony siedliska przyrodniczego z poziomu oceny niezadawalającej (U1) do poziomu oceny właściwej (FV) w obszarze.

Za nadrzędny cel ochrony w odniesieniu do siedliska przyrodniczego 6510 przyjęto poprawę stanu ochrony siedliska przyrodniczego z poziomu oceny złej (U2) do poziomu oceny niezadawalającej (U1) w obszarze.

Za nadrzędny cel ochrony w odniesieniu do leśnych siedlisk przyrodniczych 9170, 91E0 i 91D0, ustalono (poza utrzymaniem stabilnej powierzchni siedlisk w obszarze), konieczność poprawy m.in. wskaźników zasobów martwego drewna i wieku drzewostanów oraz poprawę dla siedliska 9170 oceny stanu ochrony do poziomu U1 oraz utrzymanie dla siedlisk 91D0 i 91E0 oceny ogólnej na poziomie U2. W tym miejscu należy podkreślić, że względem

siedliska 9170 wskazana powierzchnia 16,30 ha, jako areał do utrzymania w obszarze, różni się od wykazanej w SDF obszaru (tj. 26,08 ha), co wynika z faktu, iż pozostała część siedliska położona jest na terenie Nadleśnictwa Lipinki, które z uwagi na zatwierdzony plan urządzenia lasu z zakresem pzo, zostało wyłączone z niniejszego planu, zgodnie z § 1 ust. 2 zarządzenia.

W zakresie siedliska 91F0 ustalono konieczność weryfikacji stanu wiedzy o jego występowaniu w obszarze i wykonanie badań terenowych, obejmujących m.in. określenie wielkości zasobów siedliska oraz jego rozmieszczenia w obszarze oraz dokonanie oceny stanu jego ochrony wraz ze wskazaniem zagrożeń i w uzasadnionym przypadku, dodatkowych działań ochronnych.

Natomiast w odniesieniu do gatunków zwierząt (1016) ustalono zasadniczo konieczność utrzymania obecnego, właściwego stanu ochrony gatunku (FV) na poziomie obszaru w zakresie jedyne stanowiska występowania w obszarze.

W zakresie poszczególnych wskaźników parametru „*struktura i funkcja*”, ustalono utrzymanie zróżnicowanych ocen w obrębie wyróżnionych ilości płatów siedliska (tj. jego zasobów) lub ich poprawę. W związku z zaplanowanymi w ramach działań ochronnych, aktywnym formami przeciwdziałania niekorzystnym wpływom o charakterze antropogenicznym, przewidywane jest samoistne utrzymanie lub poprawa charakterystycznych cech strukturalnych dla poszczególnych płatów siedlisk, opisanych wskaźnikami kardynalnymi, jak i zarówno pomocniczymi na poziomie możliwym do osiągnięcia przy aktualnych istniejących rozwiązaniach technicznych i przyrodniczych. Dodatkowo przyjęcie środków ochrony w formie konserwatorskiej tj. wyłączenia z użytkowania większości areałów siedlisk przyrodniczych (9170, 91E0 i 91D0), umożliwi ich spontaniczną renaturalizację w ramach niezakłóconych procesów przyrodniczych i pozwoli na poprawę ocen cząstkowych wszystkich wskaźników parametru: „*struktura i funkcja*”, zarówno o charakterze kardynalnym jak i pomocniczym, bez ryzyka obniżenia i spadku ich jakości.

Cele działań ochronnych zawarte w niniejszym zarządzeniu, zostały sformułowane przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych, a także panujących ograniczeń wynikających zarówno z dostępności określonych metod i środków technicznych w zakresie działań związanych z ochroną przyrody, w tym również aktualnego stanu wiedzy przyrodniczej, przy zachowaniu jednak, ogólnej zasady przybliżenia obszaru do stanu „*przyrodniczo optymalnego*” tj. przywrócenia właściwego stanu ochrony lub niepogorszenia istniejącego stanu, wszystkim przedmiotom jego ochrony.

- 7) ustalono działania ochronne zapewniające skuteczne i efektywne osiągnięcie założonych celów działań ochronnych, a także monitoring przyjętych parametrów i wskaźników stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru.

W odniesieniu do nieleśnego siedliska przyrodniczego 4030 zaplanowano działania z zakresu ochrony czynnej, ograniczające procesy sukcesji naturalnej i zapewniające trwałe utrzymanie otwartego charakteru siedliska przyrodniczego, poprzez usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów oraz usuwanie pozyskanej biomasy celem zachowania oligotrofii chronionego siedliska (zad. nr A1).

W odniesieniu do nieleśnego siedliska przyrodniczego 6510 zaplanowano kontynuację odpowiedniego, ekstensywnego użytkowania rolniczego, zgodnie z wymogami Wspólnej Polityki Rolnej w ramach Interwencji przyrodniczej ukierunkowanej na ochronę siedlisk półnaturalnych łąk świeżych (zad. nr A2).

W odniesieniu do siedlisk przyrodniczych o charakterze leśnym (9170, 91E0 i 91D0), przyjęto za konieczność przywrócenia naturalnej struktury gatunkowej fitocenoz tworzących chronione siedliska, poprzez usuwanie określonych gatunków niepożądanych (zad. nr B1, B2 i B3), a także przyjęto, że działania ochronne ukierunkowane będą na ochronę bierną większości płatów siedlisk w obszarze (zad. nr B4). Przyjęcie przedmiotowych środków ochrony, umożliwi w perspektywie najbliższych kilkudziesięciu lat na realizację zaplanowanych celów działań ochronnych w tym poprawę stanu ochrony ww. siedlisk na poziomie określonych parametrów i wskaźników oraz przyczyni się do spontanicznej renaturalizacji i odtworzenia naturalnych cech zbiorowisk roślinnych leśnej o wysokim poziomie bioróżnorodności.

W odniesieniu do gatunku 1016, z uwagi na brak istniejących i potencjalnych zagrożeń oraz ustalenie oceny stanu ochrony na poziomie właściwym (FV), uznano formułowanie jakichkolwiek działań z zakresu ochrony czynnej, za całkowicie bezzasadne. Obecny model zagospodarowania i użytkowania obszaru Natura 2000, gwarantuje utrzymanie gatunku jako naturalnego składnika funkcjonujących ekosystemów w perspektywie długoterminowej na obszarze objętym niniejszym planem.

W zakresie siedliska przyrodniczego 91F0 w toku prac nad planem zadań ochronnych stwierdzono, iż zachodzi potrzeba określenia i realizacji działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy o ww. przedmiocie ochrony obszaru, zgodnie z dyspozycją art. 28 ust. 10 pkt 4 lit. c ustawy o ochronie przyrody (zad. nr D1).

Wszystkie płaty siedlisk: 4030, 6510, 9170, 91E0 i 91D0 oraz siedliska gatunku 1016 objęte regulacją niniejszego planu, położone są na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, w związku z powyższym, zgodnie z regulacją przepisu art. 32 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, wykonywanie zadań w zakresie ochrony przyrody (zad. nr A1, A2, B1–B4), powierzono miejscowemu nadleśniczemu z wyłączeniem obowiązku realizacji monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru, za który odpowiada Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 (zad. nr C1).

- 8) zaprojektowano realizację monitoringu stanu ochrony wszystkich przedmiotów ochrony obszaru oraz realizacji ustalonych celów działań ochronnych w obszarze, objętym planem. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie zgodnie z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych i gatunków przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Przyjęcie określonych (w zad. C1) pomiarów monitoringowych, jest czynnością adekwatną do faktycznych potrzeb z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów działań ochronnych, a także ma charakter racjonalny, zarówno w aspekcie przyrodniczym jak i ekonomicznym.

Realizacja przedmiotowego działania, oprócz dostarczenia informacji o skuteczności wdrażanej ochrony (i możliwości jej bieżącej weryfikacji), umożliwi także sprawującemu nadzór nad obszarem, w dalszej perspektywie czasowej, na realizację dyspozycji określonej brzmieniem przepisu art. 31 ustawy o ochronie przyrody, a także stanowić będzie merytoryczną podstawę dla wypełnienia obowiązku, o którym mowa w art. 38 powyższej ustawy przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska względem Komisji Europejskiej.

- 9) dokonano szczegółowej analizy zapisów obowiązujących studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin położonych w granicach obszaru Natura 2000 lub jego sąsiedztwie, a także miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin oraz

planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, którego realizacja potencjalnie może stworzyć ryzyko naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy *o ochronie przyrody*. Na podstawie przeprowadzonych czynności sprawdzających ustalono, że nie istnieją przesłanki stanowiące podstawę do formułowania wskazań do zmian w wyżej wymienionych dokumentach planistycznych.

- 10) w trakcie prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, nie ustalono istnienia przesłanek, o których mowa w § 3 ust. 8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w *sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*, uzasadniających potrzebę sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000 Dolina Lubszy PLH080057.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, wykonując dyspozycje przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, którego celem jest: „*zapewnienie możliwości udziału zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000*”, zorganizował i przeprowadził z udziałem Wykonawcy projektu planu, cykl spotkań dyskusyjnych, na które każdorazowo zapraszano wszystkie kluczowe z punktu widzenia ochrony obszaru grupy interesu, organy administracji publicznej oraz zainteresowane osoby prawne i fizyczne. Spotkania warsztatowo-dyskusyjne, odbyły się w siedzibie Nadleśnictwa Lubsko, według następującego harmonogramu: I spotkanie – 11 czerwca 2019 r., II spotkanie – 27 września 2019 r. (łącznie we wszystkich spotkaniach udział wzięło: 44 osoby).

Zaproszeni przedstawiciele organów, instytucji oraz podmiotów zainteresowanych ochroną obszaru, stworzyli tzw. Zespół Lokalnej Współpracy tj. grupę roboczą, współpracującą z organem sprawującym nadzór nad obszarem, w celu zapewnienia pełnej transparentności procesu planistycznego oraz możliwie jak najszerszego udziału społeczeństwa w opracowaniu treści i ustaleń do sporządzanego projektu dokumentu.

W skład Zespołu Lokalnej Współpracy obszaru Natura 2000 Dolina Lubszy PLH080057, weszli reprezentanci oraz przedstawiciele następujących grup interesu:

- 1) Urzędu Gminy Żary,
- 2) Urzędu Miejskiego w Jasieniu,
- 3) Urzędu Miejskiego w Lubsku,
- 4) Nadleśnictwa Lubsko,
- 5) Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze,
- 6) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim,
- 7) oraz przedstawiciele Wykonawcy sporządzającego projekt planu zadań ochronnych.

Celem spotkań dyskusyjnych, było wypracowanie przez ich uczestników wspólnej wizji ochrony obszaru Natura 2000 uwzględniającej zarówno obowiązek ochrony siedlisk i gatunków, jak również potrzeb i aspiracji osób, w tym podmiotów korzystających z obszaru do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Wnoszone na bieżąco, w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy uwagi i wnioski członków grupy, miały realny wpływ na ostateczną treść projektu dokumentu, poddanego następnie, zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy *o ochronie przyrody*, procedurze konsultacji społecznych, na zasadach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* oraz § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. *w sprawie sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*, a także art. 39 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, obwieszczeniem z dnia 24 kwietnia 2019 r., znak: WPN-II.6320.1.1.2019.WT, podał do publicznej wiadomości informacje o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Lubszy PLH080057, podając informację o:

- 1) przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu i jego przedmiocie,
- 2) możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu,
- 3) możliwości składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 21-dniowy termin ich składania,
- 4) a także wskazał organ właściwy do rozpatrzenia uwag i wniosków.

Powyższy obowiązek w zakresie podania ww. informacji do publicznej wiadomości wykonano, zgodnie z czynnościami określonymi w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, publikując w ustawowo przewidzianym terminie wskazane wyżej informacje w formie obwieszczenia z dnia 24.04.2019 roku, znak: WPN-II.6320.1.1.2019.WT

- 1) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim,
- 2) na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim,
- 3) na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000, na terenie woj. lubuskiego,
- 4) w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu, obejmującym województwo lubuskie.

Zgodnie ze stanowiskiem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z uwagi, iż ww. założenia mają charakter ogólny i zawierają wyłącznie wskazanie elementów, które powinny się znaleźć w sporządzanym projekcie planu zadań ochronnych, bez określenia jednak konkretnych rozwiązań, należy przeprowadzić postępowanie z udziałem społeczeństwa, zgodnie z art. 39 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, również na etapie sporządzonego projektu dokumentu, czyli konkretnego projektu zarządzenia ustanawiającego przedmiotowy plan zadań ochronnych. W tym miejscu należy podkreślić, iż z uwagi na cel ww. regulacji, czyli zapewnienie społeczeństwu jak najszerszej możliwości udziału w opracowaniu dokumentu, powyższy tryb postępowania (czyli zapewnienie przez właściwy organ dwukrotnego udział społeczeństwa w postępowaniu legislacyjnym) daje najpewniejsze, powszechne prawo zarówno do informacji o środowisku, jak i do czynnego udziału opinii publicznej w jego ochronie, w tym w szczególności, do udziału w opracowaniu dokumentu, którego przedmiotem jest opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu projektu planu, poddając konsultacjom społecznym dokument w formie projektu niniejszego zarządzenia. Przedmiotowa czynność prawna, została dokonana w formie obwieszczenia z dnia 24.10.2019 r., znak: WPN-II.6320.1.7.2019.WT, które zawierało informacje określone zgodnie z przepisem art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, i zostało podane do publicznej wiadomości zgodnie z czynnościami ustalonymi w art. 3 ust. 1 pkt 11 w/cyt. ustawy.

W ramach ww. procedury, w przewidzianym okresie ustawowym wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, ze strony opinii publicznej uwagi i wnioski dotyczące przedmiotowego projektu dokumentu. W związku z powyższym, zgodnie z dyspozycją przepisu art. 42 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ zawarł poniżej szczegółowe uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w przedmiotowym postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.

Lp.	Podmiot zgłaszający /data pisma i znak	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia przez Organ
1.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, mail z dnia 06.11.2019 r.	Wniosek o dostosowanie nomenklatury wymienionych zagrożeń w zał. nr 3 do zarządzenia, do wymaganych nazw zgodnie z Instrukcją wypełniania SDF.	Uwagę uwzględniono w całości.
		Wniosek o korektę działania związanego z monitoringiem siedlisk w zał. nr 5 do zarządzenia, w zakresie wskazania konkretnych obszarów do badań monitoringowych, co pozwoli na lepsze porównanie wyników i ocenę skuteczności prowadzonych działań ochronnych.	Uwagę uwzględniono w całości.
		Wniosek o korektę i aktualizację publikatorów ustaw i rozporządzeń, wymienionych w uzasadnieniu do zarządzenia.	Uwagę uwzględniono w całości.
2.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze, pismo z dnia 04.11.2019 r. znak: ZS.601.2.2019.	Wniosek o zmianę treści zadań o nr B1 i B2 w zał. nr 5 do zarządzenia, w zakresie usunięcia zapisu eliminacji obcych gatunków drzew i krzewów środkami chemicznymi, co wynika m.in. z wątpliwej skuteczności takiego zabiegu oraz bardzo ograniczonymi formalnie możliwościami stosowania metod i środków	Uwagę uwzględniono w całości.

		chemicznych na terenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego "Bory Lubuskie", w granicach którego, zlokalizowane są siedliska przyrodnicze objęte ww. działaniami ochronnymi.	
		Uwaga do treści §1 ust. 2 zarządzenia, wskazująca, że plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lipinki, zatwierdzony zostanie przez MKiŚ w formie pisma, a nie formie decyzji.	Uwagę uwzględniono w całości.

Informacja o projekcie dokumentu została opublikowana w dniu 17 października 2025 r. pod numerem: 288/2025 w publicznie dostępnym wykazie danych zawierających informację o środowisku tj. „Systemie Informacji o Środowisku” (dawniej: „EKOPORTAL”) prowadzonym na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, wypełniając w ten sposób, dyspozycje określoną brzmieniem art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a w/cyt. ustawy.

Zgodnie z przepisem art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, organ opracowujący niniejszy projekt dokumentu, wymagającego udziału społeczeństwa, podaje do publicznej wiadomości informację o przyjęciu zarządzenia i o możliwościach zapoznania się z jego treścią wraz z uzasadnieniem, o którym mowa w art. 42 pkt 2 w cyt./ustawy.

Wojewoda Lubuski pismem z dnia 23 października 2025 r., znak: GN-III.700.42.2025, działając na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 428), uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim *w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Lubszy PLH080057*, nie wnosząc żadnych uwag.

Wprowadzenie w życie przedmiotowej regulacji, stanowi wywiązanie się właściwych rzeczowo organów administracji państwa z obowiązku określonego przepisem art. 28 ust. 1 ustawy *o ochronie przyrody*, transponującego przepis art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. *w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory*, w zakresie przyjęcia skutecznych środków ochrony względem wyznaczonego na terytorium państwa członkowskiego obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Ponadto przyjęta regulacja, w sposób precyzyjny i zrozumiały określa w poszczególnych normach zarządzenia m.in. cele działań ochronnych, zagrożenia oraz ustalone środki ochrony przedstawione zarówno w aspekcie przestrzennym (lokalizacyjnym), jak również w zakresie podmiotowym (tj. odpowiedzialności za ich wykonanie). W związku z powyższym, przyjęte zarządzenie i zawarte w nim regulacje, będą miały znaczenie i oddziaływać będą na zarządców oraz użytkowników gruntów na obszarze których występują siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony obszaru. W szczególności, dotyczy to podmiotu zarządzającego nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa tj. Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, a także podmiotów zarządzających gruntami rolnymi stanowiącymi trwałe użytki zielone.

Przyjęcie planu zadań ochronnych, umożliwi także regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska i Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, na podejmowanie i realizację czynności formalno-prawnych określonych przepisami art. 31, art. 32 ust. 2 pkt 3, art. 37 ust. 2 ustawy *o ochronie przyrody* oraz przyczyni się także do: (1) usprawnienia wykonywanych procedur ocen oddziaływania planów i/lub przedsięwzięć na cele ochrony obszaru Natura 2000, pod względem ich kwalifikacji (*screeningu*) w zakresie możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem jednak, że przedsięwzięcia nie ujęte w niniejszym planie jako zagrożenia, należy traktować jako mogące potencjalnie wpływ taki wywoływać; (2) eliminacji uznaniowości co do rozstrzygnięć administracyjnych w postępowaniach, związanych z zarządzaniem i ochroną obszaru; (3) usprawnienia skutecznej aplikacji w zakresie pozyskania środków finansowych na realizację działań ochronnych, z uwagi na ujęcie ich w niniejszym planie zadań ochronnych oraz precyzyjne określenie zakresu rzeczowego i harmonogramu ich wdrażania.

Realizacja ustaleń planistycznych zawartych w niniejszym akcie prawa miejscowego, finansowana będzie zgodnie z przepisem art. 39 ustawy *o ochronie przyrody*, co do zasady ze środków Unii Europejskiej, a w zakresie nie objętym finansowaniem przez Wspólnotę ze środków budżetu państwa, a także z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.